

Анатолій Панасович Загнітко (Вінниця)

Донецький національний університет

a.zagnitko@gmail.com

СИСТЕМА ЛІНГВІСТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ МОВНОМУ ПРОСТОРІ : ЗАНОМІРНОСТІ ЕВОЛЮЦІЇ

Сучасна лінгвістична термінологія в українському мовному просторі властиві охоплює ємний клас слів і словосполучень, що відбиває у своїй цілісності тяглість національних традицій термінотворення, освоєння мовою значної кількості запозичених термінів і понять для адекватного тлумачення мовних процесів, видозмін у мові, нового й новітнього осмислення й тлумачення мовних реалій у тих чи тих лінгвопарадигмальних наукових просторах – дососюрівській (елементно-таксонімічній, порівняльно-історичній), сосюрівській, пост-сосюрівській. Грунтовний аналіз близько 19000 лінгвістичних термінів (Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики : поняття і терміни : у 4-х т. – Донецьк: ДонНУ, 2012) засвідчив наявність з-поміж них одно-, дво- і більше елементних утворень, що особливо поширені в назвах усіх різновидів складного речення. Активними є внутрішнє диференціювання терміна через атрибутивно-аналітичні елементи внаслідок застосування методологічного апарату іншої лінгвопарадигми, пор. термін *функція* у функційно-когнітивній парадигмі набув близько 50 нових термінозначень, а в синергетичній – близько 15. Основний шлях еволюції української та інших слов'янських лінгвістичних терміносистем можна скваліфікувати як шлях від синтетизму до аналітизму, де останній постає не лише рівноконкурентним, а й почасти

домінує в окремих лінгвотермінологічних підсистемах. До визначальних закономірностей доцентрових тенденцій аналізованої терміносистеми належить збереження ядерного терміна, навколо якого групувано аналітичні кваліфікатори і характеризатори; мотивованість терміна і поняття відповідним лінгвопарадигмальним простором та ін.